Bejön-e a közönség?

Nemrégiben egy fiatalemberrel beszélgettem. A fiatalember egyik fontos kulturális intézményünkben dolgozik. Művész. Beszélgetésünk tárgya természetszerűleg a művészet volt, pontosabban Szeged művészeti és irodalmi élete. Azt a kérdést feszegettük, hogyan lehetne korszerűbbé, modernebbé, maibbá tenni a város művészeti életét, hogyan lehetne és kellene izgalmasabbá, érdekesebbé, serkentőbbé fejleszteni?

1

Sokáig egyetértettünk. Mindenekelőtt egyetértettünk abban, hogy erre a korszerűsítésre nagy szükség van. E ponton túl azonban szétváltak párhuzamosan futó gondolataink, s beszélgetésünk vitatkozássá alakult át. Az én fiatalember ismerősöm ugyanis egyszer csak, nagy meglepetésemre, kategórikusan kijelentette, hogy a szegedi közönség ízlése korszerűtlen, maradi, elavult. Szerinte a mi közönségünk csak a János vitéz és legfeljebb az Aida befogadására képes. Ami ezen túl, ezen felül van, az teljesen idegen tőle, nem vonzza, hanem taszítja. Különbségek azért persze vannak — tett valami kevés engedményt a fiatalember —, nem mindenkinek az ízlése és az igénye áll ilyen színvonalon. Ezek a különbségek azonban — mondotta — jelentéktelenek, alig számítanak. Az óriási többség ízléséből és igényből töményen árad a maradiság, a korszerűtlenség.

2

Ez az eszmefuttatás ellenkezést váltott ki belőlem. Már azt sem tartottam szerencsésnek, hogy a János vitéz és az Aida egy kalap alá került benne. Nyilvánvaló, hogy mindkettőben egészen más minőségről van szó. Igaz, a távolság, ami egy modern operát az Aidától elválaszt, jóval nagyobb, mint amilyen messze van egymástól a világhírű olasz opera és a magyar daljáték. De azért világos, hogy a kettőről — ahogy mondani szokták — egy napon se lehet beszélni.

Ellenkezésem legfőbb oka azonban természetszerűleg mégsem ez, hanem az volt, hogy milyen alapon, milyen adatokra, milyen statisztikára támaszkodva ragasztja rá az én fiatal művészismerősöm a szegedi közönség többségének ízlésére a korszerűtlenség elmarasztaló bélyegét? Ilyen szempontból senki sem vizsgálta a közönséget, ilyenféle statisztikai kimutatás nem készült. Csak személyes tapasztalataiból, személyes élményeiből indulhatott ki. Ezek azonban nem mindig és nem teljesen megbízhatók. Az én tapasztalataim például egészen mást mondanak. Az utóbbi években meglehetősen erős és ingerült türelmetlenséget tapasztaltam a közönség körében — éppen művészeti intézményeink munkájának korszerűtlen megnyilvánulásai ellen. Mégse mondom, hogy csak ez a jellemző, hogy csak ez van. Nagyon jól tudom, sokak ízlése valóban maradi még, igényük csakugyan korszerűtlen, s e pillanatban valóban nem képesek a modern művek befogadására.

3

A közönség védelmére ezzel kapcsolatban egyébként az is elmondható, hogy az utolsó évtizedben nálunk bizony rosszul gazdálkodtak a hagyományokkal. Követendő példaképpé kiáltották ki a XIX. század művészetét, s ami attól eltért, ami nem igazodott hozzá, hanem újabb, modernebb, maibb volt, XX. századi törekvéseket képviselt, arról elmondtunk minden rosszat. A szegedi irodalmi és művészeti élet atmoszférája ezekben az időkben úgy alakult, hogy ez a hatás, sajnos, nálunk jóval erősebben érvényesült, mint másutt. Csoda lenne-e, ha a mi közönségünk ezek után — nyugodtan mondhatjuk úgy, ilyen nevelés után — idegenkedéssel fogadná a modern, mai műveket. Nem lenne csoda, mint ahogy az sem csoda, hogy tényleg vannak itt Szegeden olyanok is, akik azt hiszik, a festészet története Munkácsyval, a zenéé pedig Verdivel befejeződött.

4

Azzal a következtetéssel aztán már végképp nem értettem egyet, amit az én fiatal művészismerősöm az általa körvonalazott helyzetből a művészek feladataival kapcsolatban megfogalmazott. Azt mondta ugyanis, hogy mivel a közönség többségének az ízlése és igénye ilyen maradi, szó sem lehet a modern művek nagyszámú bemutatásáról. Bukás várna az ilyen kísérletekre. Kudarcokat viszont a művészeti intézmények, a színházak, a hangversenyrendező irodák nem vállalhatnak, hiszen itt nemcsak művészetről, hanem pénzről, bevételről is szó van. Azzal is törődni kell.

Ez igaz. Az viszont már nem igaz, hogy ez a tényleg tapasztalható maradi ízlés — bármekkora is a hatósugara — leküzdhetetlen akadálya a művészeti élet korszerűsítésének. Annak tehát, hogy jóval több mai, modern művet mutassanak be itt Szegeden is, mint eddig. Annak, hogy a modern, mai művészet váljék azzá az *alappá*, amelyre a színházak, hangversenytermek, irodalmi kiadók tevékenysége épül.

5

Való igaz, az utóbbi években csökkent a színházi előadások iránti érdeklődés. Sokan kizárólag a televízió hatásának tulajdonítják ezt. A tv nyilván sok nézőt von el a színháztól. Az is igaz azonban, hogy a műsorpolitika is hibás a színházak gyérebb látogatottságában. Méghozzá nem azért, mert ezekben a műsorokban fellelhető a modern drámákkal való kísérletezés is, hanem azért, mert ez a kísérletezés még kevés.

A közönség szomjas az *újra* és a szépre. Mi újat, izgalmasat, érdekeset hallhat azonban ma a színházakban? Olyat, amit eddig nem tudott, nem hallott, nem vett észre, mi újat mond a színház a társadalomról, az emberekről? Legyünk őszinték: a közönség nagyon kevés ilyet hall. A színház fő ereje: megrázó igazságok, *új* igazságok közlése a nézővel. Ha a színházak olyan darabokat mutatnak majd be, amelyekben ilyesmivel találkozik a néző, ha olyan műveket játszanak a hangversenytermekben, amelyekben az új intenzív erővel nyilvánul meg, nem kell attól félni, aggódni, hogy bejön-e a közönség.

Természetesen: lehet, sőt majdnem biztos, hogy az ilyen kísérletek egyikét-másikát kudarc kíséri. Várható, hogy a közönség nem mindent fogad majd feltétlen elismeréssel. De hát ezt a rizikót vállalni kell. Legalábbis azoknak a művészeknek, akik akarnak valamit, akik szépet, jót, újat akarnak mondani a közönségnek.

Ilyennek hisszük a szegedi művészeket is.

Ökrös László

Szegedi háztetőkön...

»Vigyázat, a tetőn dolgoznak!« — jelzi mostanában egyre gyakrabban az útszegélyre állított figyelmeztető tábla a szegedi utcák forgatagában. A járókelő óvatosan átsiet az út másik oldalára, s onnan nézi a háztetők mesterét, patrónusát: a tetőfedőt. Aki ráadásul még a »Pesti háztetőkön« című filmet is látta, az meg egyenesen áhítattal figyeli a tetőfedők, cserepezők nehéz, sok bátorságot, körültekintést igénylő munkáját. Kevés is az utánpótlás, az idős »szakik« mellett ritkán látni fiatalembereket dolgozni. Pedig szép szakma ez, eskúszik rá a Csongrád Megyei Állami Építőipari Vállalat valamennyi tetőfedője. Sőt azt is állítják, ha újra szakmát választhatnának, ismét csak tetőfedők lennének.

Három helyen

Illés István, a tetőfedők csoportvezetője szerint a »szakmabeliek« jelenleg három helyen dolgoznak Szegeden. Az egyik brigád a Zalka Máté laktanya tetőszigetelését végzi, a másik brigád a Tolbuhin sugárúton, az iparitanuló-intézet épületének tetőszerkezetét építi át, a harmadik brigád pedig a szalámigyárban az irodaház átalakításán dolgozik, cserélik az elavult cementcserepeket jobb minőségű, korszerű építőanyaggal.

A legnagyobb létszámmal Daka József brigádja dolgozik. Tizenhat jól összeszokott ember harcol a kongresszusi munkaversenyben a szocialista brigád cím elnyeréséért. Érdemes megnézni a brigád naplóját, s benne elsősorban a pontokba rögzített felajánlást. Vállalták a többi között a pontos, minőségileg kifogástalan s határidőre elkészített munkát. Még egy nagyon jelentős, fontos dolog: a brigád tagjai úgy vigyáznak egymásra, hogy nem lesz baleset munkájuk közben. S ha már a balesetről van szó, a csoportvezető sem állja meg szó nélkül, hogy ne büszkéikedjék:

— Idén még egyetlen baleset sem történt vállalatunk tetőfedőinél. Régebben azonban elég gyakori volt...

Okultak belőle

Történeteket, rossz és jó emlékeket idéznek fel a tetőfedők. Egy kérésük van csupán, ne írjuk meg a neveket, melyikükkel történtek meg a különböző balesetek, mert a családnak otthon nem számoltak be róla, nem akarták elijeszteni az asszonyokat...

Az ország egyik legnagyobb városában történt. Egy nagy gyárépítkezésen dolgozott az akkor még egészen fiatal embernek számító »szaki«. A tetőszerkezetet készítették, s ő nagy hetykén, minden elővigyázatosság nélkül a meredek tető szélén hátrafelé menve terítette ki a papírt. Még a figyelmeztetést hallotta, s a következő pillanatban már repült is a harmadik emeletnyi magasságból. Szerencséje volt... Egy meszesgödörbe zuhant s az ijedtségen kívül semmi baja nem történt. Érthető, hogy utána három-négy napig a tető közelébe se merészkedett. Azóta azonban már több mint tíz éve ismét járja, most már a szegedi háztetőket. A rossz tapasztalaton okult, sokkal körültekintőbben végzi munkáját, s erre neveli a hozzá kerülő fiatalokat is.

Náluk nem divat az italozás

Az egyik tetőfedőbrigád nemrég még a Tisza Szálló tetején dolgozott. A rendkívül meredek tetőn a veszélyesség mellett igen sok érdekes élményben volt részük. A régi típusú tetőszerkezet ugyanis tele van tornyokkal, díszekkel s itt bizony nehéz, de kedvükre való szép munkát végeztek a tetőfedők.

A csaknem állandó jelleggel Szegeden dolgozó brigádok, a Csizmadia József, Szécsi Antal, Sánta Mihály és Daka József által vezetett törzsgárda mellett van még a vállalatnak úgynevezett szentesi brigádja is. A Deim Gyula brigád tagjai ugyanis valamennyien szentesiek és ők elsősorban az ottani munkákat végzik, persze ha a kötelesség úgy hozza, akkor bejárnak Szegedre, mint jelenleg is. A brigád tagjai Buza Gáspár, Vig János, Kámvási Imre szintén »régi gyerekek« a szakmában. Velük még nem történt baleset, nincsenek rossz emlékeik, s ezért nagyon hálásak a vállalatnak, amiért biztosítja számukra a megfelelő munkakörülményeket, de talán még fokozottabban érzik ezt a hálát tapasztalt mesterük, Deim Gyula iránt. A brigád vezetője nemcsak jó szakmunkás, hanem józan, megfontolt ember is. Éppen ezért sikerült megfelelő légkört teremteni brigádjában. Náluk nem divat az ivás, mint — sajnos — sok egyéb építőipari szakmában. Érthető ez, hiszen elég egy rossz mozdulat az italozás utáni másnapos koválygás s már kész a súlyos baleset.

*

Vége is a reggeli szünetében folytatott beszélgetésnek. A tetőfedők ismét elindulnak a magasba, ahol ma már nem a »szentlélek«, hanem az állandó biztos munkavédelem, s az egymás iránti odaadás vigyáz rájuk.

Horuczi Lászlóné

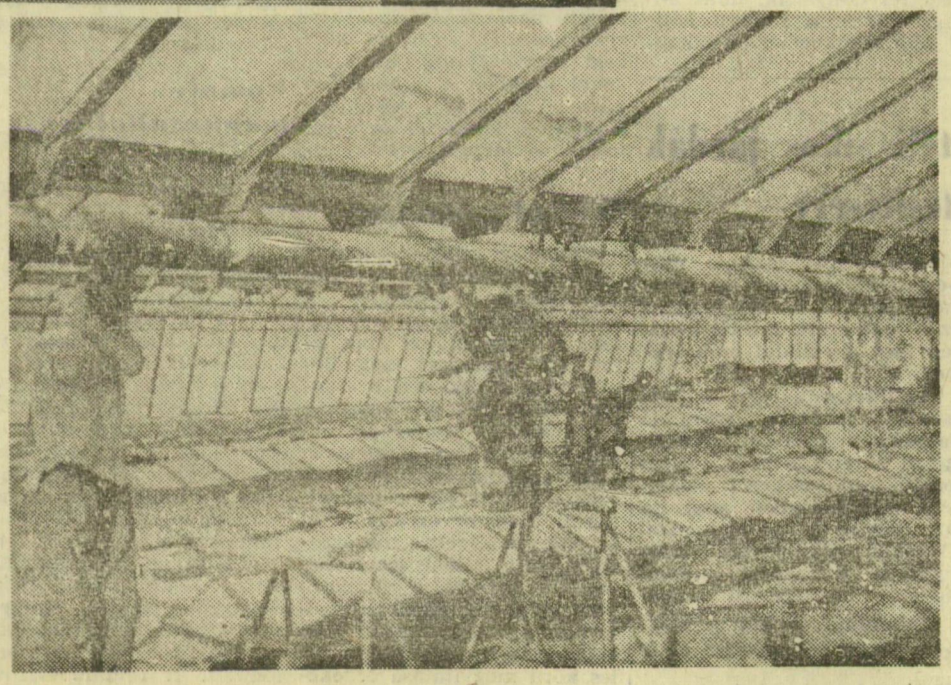

Újabb üvegházak a Felszabadulás Tsz-ben

A szegedi Felszabadulás Tsz gazdái idén újabb 3 millió 200 ezer forintot fordítanak zöldség- és primőrtelepük bővítésére. A most épülő hajtatóházak további 2700 négyzetméterrel növelik a téli primőrzöldségfélék termálvízzel fűtött termőterületét. A szerelési munkálatokat a Szolnoki Gépjavító Vállalat dolgozói végzik, a kőműves- és kubikosmunkákat pedig a tsz építőbrigádja vállalta. A nagyarányú építkezés még a tél beállta előtt befejeződik: az építők november 20-án akarják átadni rendeltetésüknek az új üvegházakat.

Felső képünkön Palla Miklós festősegéd már az óriás üvegtetők vaskereteit festi. Boszorkányos ügyességgel mozog a nagy üvegtáblák felett.

A fűtésszerelők is sietnek. Laczkó István, Pintér József és társaik több száz méter fűtőcsövet, fűtőtestet szerelnek fel november 20-ig.

Győzött az új, a korszerűbb

Vevőankét az önkiszolgáló boltokról

Nem újkeletű ma már a szegedi boltokban az önkiszolgáló vásárlási forma. Mint minden újról, erről is igen sok vita hangzott és hangzik el még napjainkban is. A kereskedelem vezetői munkálkodnak *a rendkívül gazdaságos és kulturált kereskedelmet biztosító* új kiszolgálási rendszer meghonosításáért.

A vevő maga választhat

De mit szólnak a vevők? Azok, akikért mindez történik, s akik naponta találkoznak csaknem mindkét, a régi és az új vásárlási formával. Hogy mindez kiderüljön, a Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi Vállalat és az I. kerületi tanács végrehajtó bizottsága a hét végén vevőankétot rendezett több szegedi önkiszolgáló boltban.

A 16-os számú Oskola utcai önkiszolgáló boltban csaknem valamennyi megkérdezett vevő jónak találta az önkiszolgáló formát. *Dr. Antalffy* Györgyné például elmondta: örül az önkiszolgáló rendszernek, mert meggyorsítja a kiszolgálást. Jó ez azért is, mert *»kellemesebb érzés az, ha magam választhatom a nekem tetsző árut«*. Probléma azonban itt is akad, például az, hogy *nincs mód a saját csomag elhelyezésére az önkiszolgáló árudákban.* Véleményem szerint az önkiszolgáló rendszer még jobb lenne, ha a pénztár munkáját meg lehetne gyorsítani.

Meg kell próbálni

Csányi Antalné, *Vincze* Ferencné, *Holczer* Jánosné, *Matolcsi* Lászlóné valamennyien arról számoltak be, hogy a vevők szeretik az önkiszolgáló boltokat, *legfeljebb addig idegenkednek tőle, míg egyszer-kétszer nem vásároltak ezekben a jól felszerelt, korszerű árudákban.*

A Kossuth Lajos sugárúti 120-as számú boltban is sokan eljöttek a vevőankétra, hogy véleményükkel is támogassák az új, a kulturáltabb vásárlási forma győzelmét. *Szörényi* Józsefné például a következőket mondta:

— Törzsvevője vagyok az árudának. Itt vásároltam már akkor is, amikor még a régi kiszolgálási formával működött. Hirtelen nem is tudok összehasonlítást tenni az akkori és a mostani magasszínvonalú, kulturált áruda között. *Jó az önkiszolgáló módszer* és én, valamint sok ismerősöm meg vagyunk vele elégedve.

Tejmérésnél nagy a torlódás

Rózsa Jánosné a jó mellett a hiányosságokra is felhívta a figyelmet. Elmondta, hogy *a reggeli tejmérésnél nagy a torlódás*, s ezért javasolta, hogy ebben az időszakban két pénztár működjön. Többen kérték ezenkívül, hogy *nagyobb választékot biztosítsanak a zöldség- és gyümölcsárukból is.* Különösen nagy elismeréssel beszélt a vevők nagy része a nemrégiben ismét bevezetett, előrecsomagolt húsok árusításáról. Kérték, hogy az öt árudán kívül további üzletekbe is vezessék be az előrecsomagolt tőkehúsok árusítását.

MAGYAR LÁSZLÓ TERMELŐSZÖVETKEZET kertészetéhez nagy gyakorlattal rendelkező **ZÖLDSÉGKERTÉSZT KERES.** Fizetés és prémiumos alapon. K. 343